MUHAMMED BİN EBÎ VERD

Evliyânın büyüklerinden. Hadîs ilminde de âlim olup, doğum târihi bilinmemektedir. 263 (m. 876) senesinde vefât etti. Bağdâd’da doğup büyümüş ve ilim tahsilini orada yapmıştır. Evliyânın meşhûrlarından Cüneyd-i Bağdadînin, akrabası olup, sohbetinde bulunmuştur. Zamanındaki meşhûr velîlerden Sırrî-yi Sekatî’nin, Haris Muhâsibî’nin, Bişr-i Hafî’nin ve Ebü’l-Feth el-Hammâl’ın sohbetlerinde bulunmuştur. Böylece tasavvufta yetişmiştir. Hadîs ilminde; Ebû Nadr Hâşim bin Kâsım’dan ders almış ve ondan işiterek bir miktar hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Kendisinden ise Abdullah bin Muhammed el-Begâvî ve diğer ba’zı âlimler hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir.

Muhammed bin Ebî Verd’in kendisi gibi meşhûr ve velî bir zât olan bir de kardeşi vardır. İsmi Ahmed olup, ikisinin ismi ve hâlleri çok kerre birlikte zikredilmiştir. Kardeşi Ahmed, yaş itibariyle kendisinden küçük olup, önce vefât etmiştir.

İlmi ile amel eden, fazîletli ve kıymetli bir zât olan Muhammed bin Ebî Verd’in sözlerinden bir kısmı şöyledir:

“Gaflet iki kısımdır. Biri rahmetten gaflet. Diğeri, gelecek olan azâbdan, cezadan gaflet. Rahmetten gaflet, yükselmeyi engeller. Cezadan gaflet ibâdetten alıkor. Gafletten kurtulan yükselir.”

Evliyâ kimdir? denilince; “Allahü teâlânın dostlarına dost, düşmanlarına düşman olan kimsedir” buyurmuştur.

“Dünyâya düşkün olan ve ona hırsla bağlananı kimse sevmez.”

“Bir kimse dünyâya düşkün olmazsa, insanlar onu sever. Kalbinden dünyâ sevgisini çıkaran kimseyi ise melekler sever.”

“İnsanları şu iki husûs felâkete sürükler. Biri, farzları bırakıp, nafilelerle uğraşmak ve böylece farzları kaçırmak, ikincisi, kalbin gaflete dalıp, a’zâların yaptığı işin farkında olmaması.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh. 315

2) Tabakât-üs-sûfiyye sh. 249

3) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 98

4) Târîh-i Bağdâd cild-3, sh. 201